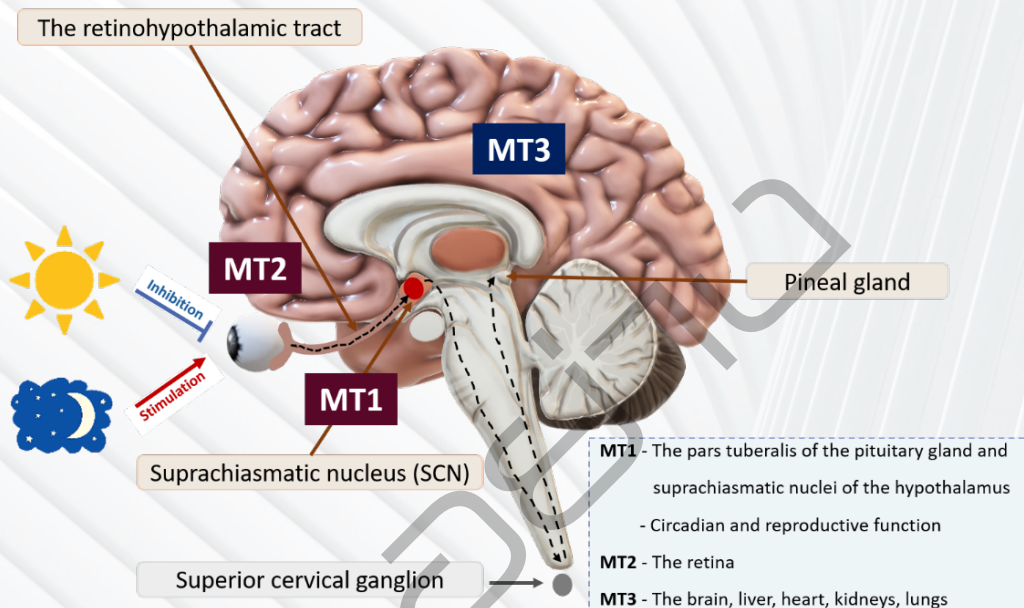

นิพนธ์ต้นฉบับ

การศึกษาประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ *Mycobacterium Tuberculosis* ในหลอดทดลอง (In vitro) โดยวิธีการใช้ความร้อนแบบพาสเจอร์ไรเซชัน

บทความทั่วไป

การพยาบาลผู้ป่วยโรคโควิด-19 ในหอผู้ป่วยรวม แยกโรคสามัญ โรงพยาบาลศิริราช

การบริการทางวิสัญญีในสถานที่ปฏิบัติงานนอกห้องผ่าตัด: หลักการเดิมแต่ด้วยบริบทที่แตกต่าง

ถึงเวลาเหมาะสมหรือยังที่จะปรับใช้เทคโนโลยี-5จี ในงานระงับความรู้สึก

เมลาโท닌กับภาวะซึมเศร้าแบบพลัน

การพยาบาลกลุ่มอาการหลอดเลือดแดงใหญ่ในช่องอกชนิดเฉียบพลันและการพยาบาล

การประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ของกระชายขาวกับการใช้ทางการแพทย์และการกล่าวอ้างทางสุขภาพ

กายภาพบำบัดในผู้ป่วยอัมพาตใบหน้า

การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มอาการหายใจลำบากเฉียบพลันที่ได้รับการรักษาด้วยการจัดท่านอนคว่ำ

S Knob: นวัตกรรมติดตั้งปุ่มจับว่งป้อนร่นนั่งคนพิการสำหรับผู้ที่มีภาวะมืออ่อนแรง

เวชบัณฑิตศิริราช

จัดพิมพ์โดยอนุมัติของคณะกรรมการ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

เวชบัณฑิตศิริราช

เป็นวารสารวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์
สุขภาพ ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช
พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้
เสนอผลงานวิจัย และวิชาการ (Research
Article) รายงานผู้ป่วย (Case Report)
บทความทางวิชาการที่น่าสนใจ (Academic
Article) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแพทย์
และสาธารณสุข และผู้สนใจทั่วไป บทความ
ที่เผยแพร่ในเวชบัณฑิตศิริราชมีการควบคุม
คุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review)
และสามารถใช้ขอประเมินเพื่อความก้าวหน้า
ในสายงานของบุคลากรสายสนับสนุน

เวชบัณฑิตศิริราช

ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ
กลุ่มที่ 2 ในฐานข้อมูล TCI

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย
บทความวิชาการด้านการแพทย์ และ
สาธารณสุขในวงกว้าง

กำหนดออก

ปีละ 4 เล่ม ในเดือนมกราคม - มีนาคม,
เมษายน - มิถุนายน, กรกฎาคม - กันยายน
และตุลาคม - ธันวาคม

ระบบการจัดการวารสารออนไลน์

เวชบัณฑิตศิริราช ได้ใช้ระบบการจัดการ
วารสารออนไลน์ Thai Journals Online
(Thai Jo)

Thai Jo ได้รับการติดตั้ง และดูแลโดย
ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
(Thai-Citation Index Centre, TCI)
จากการสนับสนุนของสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
เพื่อพัฒนาคุณภาพวารสารไทยในฐาน
ข้อมูล TCI ให้มีมาตรฐานสากล

ขอเชิญชวนผู้สนใจส่งบทความเพื่อลง
ตีพิมพ์ในเวชบัณฑิตศิริราช” ได้โดยไม่เสีย
ค่าใช้จ่าย

ผู้สนใจสามารถส่งบทความผ่านอีเมลหรือ
ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมที่เว็บไซต์
<http://www.tci-thaijo.org/index.php/simedbull>

<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/simedbull/index>

เวชบันทึกศิริราช

เพื่อสืบทอดเอกลักษณ์ ไทยของสารศิริราช
มุ่งสู่มาตรฐานวารสารการแพทย์ของไทย

จัดพิมพ์โดยอนุมัติของคณะกรรมการคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ศ.นพ.ธวัชชัย อัครวิพุธ
ศ.ดร.นพ.วรุฒม์ ไล่ห้สิริวัฒน์
รศ.พญ.เจนจิต ฉายะจินดา
รศ.ดร.นพ.เชิดศักดิ์ ไธรมณีนรัตน์
รศ.นพ.ประภัทร วาณิชพงษ์พันธุ์

บรรณาธิการบริหาร
บรรณาธิการ
รองบรรณาธิการ
รองบรรณาธิการ
รองบรรณาธิการ
รองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

ภายในคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

มหาวิทยาลัยมหิดล

รศ.ดร.แพทย์หญิงนิศารัตน์ โอภาสเกียรติกุล
ผศ.ดร.นพพล เผ่าสวัสดิ์
กพญ.วรรณดี พลาณภาพ
ภญ.วิมล อนันต์สกุลวัฒน์

กองบรรณาธิการ

ภายนอกคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.นพ.สุรสิทธิ์ ชัยทองวงศ์วัฒนา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผศ.พญ.อภิรัตน์ จิรัฐติกาลโชติ

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

ผศ.ดร.บุหงา ตโนภาส

โรงพยาบาลราชวิถี กระทรวงสาธารณสุข

น. ต. นพ.สุภูมิ ศิลปอาชา

สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ

กระทรวงสาธารณสุข

นพ.ดร.วิรุฬห์ สิมสวาท

สำนักงานโรคเอดส์วันโรค และโรคติดต่อ ทางเพศสัมพันธ์

พญ.รสพร กิตติเยวมาลัย

โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี

กรุงเทพมหานคร

พญ.ชนันยา ห่อเกียรติ

โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์

จังหวัดอุบลราชธานี

นพ.ชัยอนันต์ โสธาทักดี

โรงพยาบาลบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

นพ.เชาวนิศ พิมพรัตน์

โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น

พญ.ศิรินภา ศิริพร ณ ราชสีมา

สำนักงาน

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 2 ห้อง 207 คณะแพทยศาสตร์
ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร 10700
โทรศัพท์ 0-2419-2884

Email

sijournal92@gmail.com

“บทความต่างๆ ที่ปรากฏในเวชบันทึกศิริราชเป็นผลงานจากความคิดหรืองานวิจัยของผู้เขียนและ / หรือคณะผู้เขียน
ถือเป็นความรับผิดชอบและลิขสิทธิ์ของผู้เขียนและ / หรือคณะผู้เขียนตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537”

5

การศึกษาประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ
Mycobacterium tuberculosis ในหลอดทดลอง
(In vitro) โดยวิธีการใช้ความร้อนแบบพาสเจอร์ไรเซชัน

12

การพยาบาลผู้ป่วยโรคโควิด-19
ในหอผู้ป่วยร่วมแยกโรคสามัญ โรงพยาบาลศิริราช

19

การบริการทางวิสัญญีในสถานที่ปฏิบัติงาน
นอกห้องผ่าตัด: หลักการเดิมแต่ด้วยบริบทที่แตกต่าง

28

ถึงเวลาเหมาะสมหรือยังที่จะปรับใช้
เทคโนโลยี-5จี ในงานระงับความรู้สึก

34

เมลาโท닌กับภาวะซึมเศร้าแบบพลัน

54

การพยาบาลกลุ่มอาการหลอดเลือดแดงใหญ่
ในช่องอก ชนิดเฉียบพลันและการพยาบาล

61

การประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์
ของกระชายขาวกับการใช้ทางการแพทย์
และการกล่าวอ้างทางสุขภาพ

73

กายภาพบำบัดในผู้ป่วยอัมพาตใบหน้า

81

การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มอาการ
หายใจลำบากเฉียบพลันที่ได้รับการรักษา
ด้วยการจัดท่านอนคว่ำ

90

S Knob: นวัตกรรมติดตั้งปุ่มจับวงป็น
รถนั่งคนพิการสำหรับผู้ที่มีภาวะมืออ่อนแรง

Evaluating the Efficiency of Dry Heat Pasteurization to Kill *Mycobacterium Tuberculosis* (In Vitro)

Nonthakorn Sakulwittayasuk*, Nattakan Thakaew*, Saijai Smithikarn****, Susan Assanasen**, Manoon Leechawengwongs*, Phalin Kamolwat****, Sanan Visuthisakchai****, Angkana Chaiprasert**, Prapaporn Srilohasin**

*Drug-Resistant Tuberculosis Research Fund, Siriraj Foundation, under the Patronage of HRH Princess Galyani Vadhana Krom Laung Narathiwas Rajanakarindth, **Research Division, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, ***Department of Medicine, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok, ****Office of the Director, Siriraj hospital, Mahidol University, Bangkok, ***** Tuberculosis Division, Department of Disease Control, Ministry of Public Health, Bangkok, Thailand.

Siriraj Medical Bulletin 2021;14(2): 5-11

Abstract

Objective: To evaluate the efficiency of pasteurization for eliminating *Mycobacterium tuberculosis* (in vitro). This study would provide informative data for taking care of tuberculosis patients continuously and effectively during SARS-CoV-2 pandemic which N95 respirators are shortage and required reusing.

Methods: The efficiency of pasteurization was assessed against *M. tuberculosis* H37Rv. Pasteurization was performed at 72°C for 30 minutes with bacterial suspension at different concentrations including $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ and $1-3 \times 10^5$ cells/ml. The growth of H37Rv in pasteurized suspensions were monitored by using solid media Löwenstein–Jensen and Ogawa media, and liquid medium (Mycobacterium Growth Indicator Tube; MGIT) for 8 weeks. The assessment was duplicated for each concentration.

Result: Pasteurization at 72°C for 30 minutes significantly eradicated *M. tuberculosis* H37Rv compared to control group (p-value < 0.01).

Conclusion: The study revealed that pasteurization completely destroy *M. tuberculosis* H37Rv (100%). In the circumstance of N95 constraint which reusing is required, pasteurization is able to apply for eliminating *M. tuberculosis*. Our study provides informative data of the decontamination of *M. tuberculosis* from N95 mask.

Keywords: pasteurization, *M. tuberculosis*, tuberculosis, N95 mask

Correspondence to: Prapaporn Srilohasin E-mail: prapaporn.srl@mahidol.ac.th
Received: 23 November 2020 Revised: 17 February 2021 Accepted: 5 March 2021

<http://dx.doi.org/10.33192/Simedbull.2021.11>

การศึกษาประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ *Mycobacterium Tuberculosis* ในหลอดทดลอง (In vitro) โดยวิธีการใช้ความร้อนแบบพาสเจอร์ไรเซชัน

แนทกร สกุลวิทยาสุข*, ญัฐกานต์ กาแก้ว*, สายใจ สมิทธิการ**, สุธันห์ อาศนะเสน***, มนูญ ลิเชวงวงศ์*, ผลิติน กมลวัฒน์**, สนั่น วิสุทธศักดิ์ชัย****, อังคณา ฉายประเสริฐ*,*****, ประภากรณ ศรีโลหะสิน*,*****

*ทุนวิจัยโรคติดต่อฯ ศิริราชมูลนิธิในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร, **กองวัณโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร, ***ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร, ****สำนักงานผู้อำนวยการ โรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร, *****ฝ่ายวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อประเมินประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ *Mycobacterium tuberculosis* ในหลอดทดลอง (In vitro) โดยวิธีการใช้ความร้อนแบบพาสเจอร์ไรเซชัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ใช้ในสถานะที่ขาดแคลนหน้ากาก N95 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสซาร์โควิตูที่ก่อโรคโควิด-19 (COVID-19) ให้การดูแลผู้ป่วยวัณโรคเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกรณีจำเป็นต้องนำหน้ากาก N95 กลับมาใช้ซ้ำหลังการทำให้ปราศจากเชื้อด้วยวิธีพาสเจอร์ไรเซชัน

วิธีการศึกษา: ทดสอบประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ *M. tuberculosis* H37Rv ที่ความเข้มข้น $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ และ $1-3 \times 10^5$ เซลล์/มิลลิลิตร ด้วยอุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส ระยะเวลา 30 นาที ด้วยอาหารเลี้ยงเชื้อชนิดแข็ง Löwenstein-Jensen, Ogawa media และชนิดเหลว Mycobacterium Growth Indicator Tube (MGIT) โดยทำการทดสอบ 2 ซ้ำในแต่ละความเข้มข้นของเชื้อ และตรวจติดตามทุกสัปดาห์จนครบ 8 สัปดาห์

ผลการศึกษา: การใช้วิธีพาสเจอร์ไรเซชันโดยการต้มที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียสเป็นระยะเวลา 30 นาที มีผลทำให้เชื้อ *M. tuberculosis* H37Rv ตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม

สรุป: การศึกษาพบว่าวิธีพาสเจอร์ไรเซชันสามารถทำลายเชื้อ *M. tuberculosis* H37Rv ได้ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่า ในสถานะที่ขาดแคลนหน้ากาก N95 และต้องการนำหน้ากากที่ใช้แล้วกลับมาใช้ซ้ำโดยผ่านการทำลายเชื้อด้วยวิธีพาสเจอร์ไรเซชันสามารถทำลายเชื้อวัณโรคได้ ซึ่งผลการทดลองนี้จะใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาการฆ่าเชื้อ *M. tuberculosis* ในหน้ากาก N95 ต่อไป

คำสำคัญ: พาสเจอร์ไรเซชัน; เชื้อมัยโคแบคทีเรีย; วัณโรค; หน้ากาก N95

บทนำ

การสวมใส่หน้ากากอนามัยสามารถลดการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ติดต่อทางระบบทางเดินหายใจ โดยเฉพาะการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อวัณโรค (*Mycobacterium tuberculosis*) เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ทั่วโลก ทำให้หน้ากากชนิด N95 ประสบภาวะขาดแคลน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) ได้ยกระดับการเตือนภัยความเสี่ยงการแพร่ระบาดไปทั่วโลกของโรค COVID-19 อยู่ในระดับสูงมาก¹ ทำให้ผู้คนเกิดความตระหนักและตื่นตัวที่จะป้องกันตนเอง โดยการสวมหน้ากากอนามัย (Surgical mask) รวมถึงหน้ากากกรองอนุภาคชนิด N95 ส่งผลให้หน้ากากอนามัยและหน้ากาก N95 เป็นที่ต้องการของผู้คนในหลายประเทศทั่วโลก จนทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนและราคาพุ่งสูงขึ้น โดยหน้ากากอนามัยราคาสูงกว่าปกติ 6 เท่า ส่วนหน้ากาก N95 ราคาเพิ่มขึ้น 3 เท่า² และขาดแคลนจนหาซื้อไม่ได้

วัณโรค (Tuberculosis) เป็นโรคติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญทางการแพทย์และสาธารณสุขทั่วโลก องค์การอนามัยโลกจัดให้ประเทศไทยเป็น 1 ใน 14 ประเทศที่มีปัญหาผู้ป่วยวัณโรคสูง³ วัณโรคเป็นโรคติดต่อที่เกิดขึ้นได้ทั้งในระบบทางเดินหายใจและนอกกระบบทางเดินหายใจ ซึ่งเกิดจากการติดเชื้อ *Mycobacterium tuberculosis* (*M. tuberculosis*) จัดอยู่ในกลุ่ม *M. tuberculosis complex* (MTBC) ส่วนใหญ่จะก่อให้เกิดการติดเชื้อที่ปอดเป็นหลัก เมื่อผู้ป่วยวัณโรคไอหรือจาม สามารถแพร่กระจายเชื้อจากคนสู่คนผ่านทางละอองฝอยที่ปนเปื้อนในอากาศได้ นอกจากนี้เชื้อ *M. tuberculosis* สามารถมีชีวิตอยู่รอดในอากาศเมื่อถูกแสงแดดได้นานถึง 30 นาทีและนานเป็นชั่วโมงหรือหลายวันในที่แสงแดดส่องไม่ถึง⁴ ส่วนวัณโรคนอกปอด เป็นผลมาจากการแพร่กระจายของการติดเชื้อจากระบบทางเดินหายใจไปยังอวัยวะอื่นๆ⁵ ความร้อนสามารถทำลายเชื้อวัณโรคได้ที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 20 นาที⁶ การใช้อุปกรณ์ป้องกันร่างกายเป็นการลดความเสี่ยงต่อการได้รับเชื้อวัณโรค อุปกรณ์ป้องกันร่างกายในระบบทางเดินหายใจ (respiratory protection) ได้แก่ หน้ากากอนามัย มีประโยชน์ในการช่วยลดการแพร่กระจายเชื้อจากผู้สวมใส่เหมาะสำหรับบุคคลทั่วไป และหน้ากาก N95 สามารถป้องกันการได้รับเชื้อผ่านทางละอองฝอยในอากาศ เหมาะสำหรับบุคลากรทางการแพทย์เนื่องจากมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับเชื้อขณะให้บริการรักษาผู้ป่วย³

ในสภาวะปกติเมื่อผู้ป่วยที่เป็นโรคติดต่อที่ระบบทางเดินหายใจมาเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล จะได้รับหน้ากากอนามัยสำหรับใส่เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล แต่เนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนหน้ากากอนามัยและอาจนำไปสู่การแพร่กระจายของโรคติดต่อระบบทางเดินหายใจอื่นๆ เช่น โรคไข้หวัดใหญ่หรือโรคโควิด⁶ การนำหน้ากากอนามัยและหน้ากาก N95 มาใช้ซ้ำ ถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน มีงานวิจัยที่ศึกษาการทำลายเชื้อแบคทีเรีย 6 ชนิด เชื้อรา 1 ชนิด

และเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ H1N1 บนหน้ากากอนามัยและหน้ากาก N95 ด้วยวิธีการทำลายเชื้อด้วยความร้อน (dry heat pasteurization) ที่อุณหภูมิ 60 และ 70 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง พบว่าสามารถทำลายเชื้อได้ โดยยังคงประสิทธิภาพของแผ่นกรองและรูปทรงของหน้ากาก⁷ ดังนั้นทางคณะผู้ทำการศึกษา จึงได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพของการทำลายเชื้อ *M. tuberculosis* ในหลอดทดลอง (In vitro) โดยใช้วิธีการทำลายเชื้อด้วยความร้อนที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลานาน 30 นาที เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการบริหารจัดการหน้ากากอนามัย โดยเฉพาะ N95 ซึ่งมีราคาแพงและหาซื้อไม่ได้ ณ ขณะนี้ ที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ซ้ำโดยผ่านการทำลายเชื้อด้วยวิธีพาสเจอร์ไรเซชัน (dry-heat pasteurization) ในงานวัณโรค

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ *M. tuberculosis* ในหลอดทดลองด้วยวิธีพาสเจอร์ไรเซชัน

วิธีการศึกษา

1. การเตรียมเชื้อสำหรับการทดสอบ

ทำการทดสอบในห้องปฏิบัติการชีวอนามัยระดับที่ 2 เสริมสมรรถนะ (Biosafety Level 2 enhanced, BSL-2+) ภายใต้ตู้ชีวอนามัย (Biological Safety Cabinet Class II, BSC Class II)

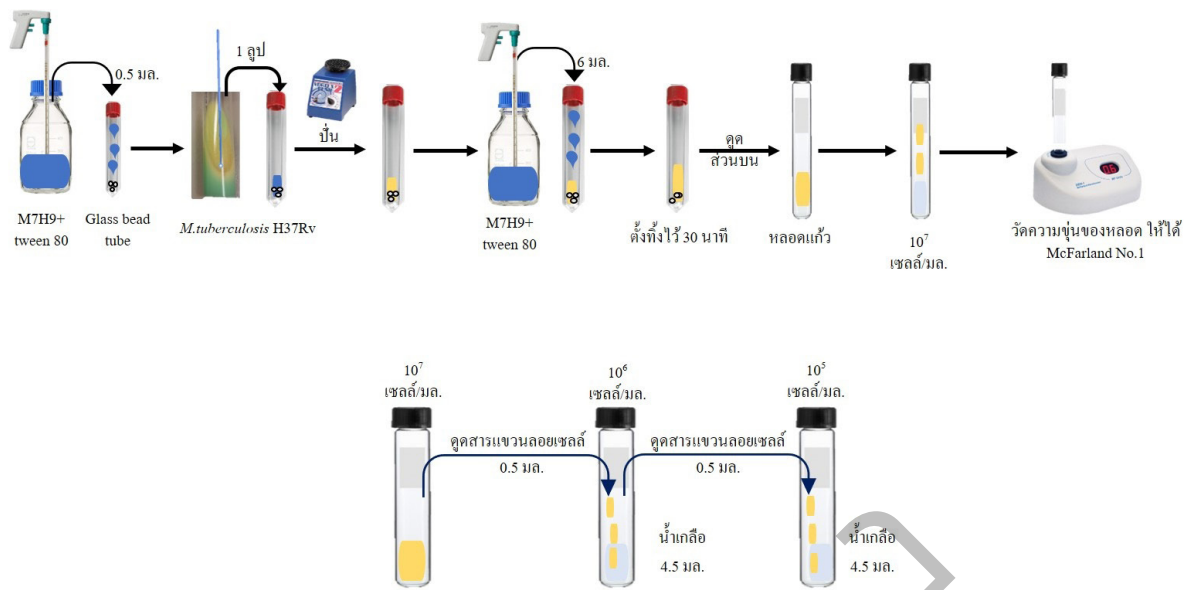
1.1. เลี้ยงเชื้อวัณโรคสายพันธุ์มาตรฐาน *M. tuberculosis* H37Rv ซึ่งได้รับการอนุเคราะห์จากกองวัณโรค กรมควบคุมโรคบน Löwenstein-Jensen (LJ) media ที่อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียสจนเติบโตและบริสุทธิ์ อายุ 3-4 สัปดาห์ เพื่อใช้เตรียมหัวเชื้อในการทดสอบ

1.2. ขูดเชื้อวัณโรคที่เจริญเติบโตดีจากข้อ 1 เพื่อเตรียมสารแขวนลอยของเซลล์ โดยใช้ loop เชี่ยเชื้อให้เต็มประมาณ 1-2 loop มาใส่ในหลอดแก้วฝาเกลียวปลอดเชื้อ (ขนาด 20 มิลลิเมตร x 150 มิลลิเมตร) ซึ่งบรรจุถูกแก้วขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-5 มิลลิเมตร และอาหารเลี้ยงเชื้อ M7H9 media 2-3 หยด ปิดหลอดแก้วให้สนิท

1.3. นำหลอดไปปั่นบน vortex mixer จนก้อนเชื้อกระจายติดที่ผนังหลอดเป็นคราบบางๆ

1.4. ใช้ sterile pipette ดูด M7H9 media ประมาณ 5-10 มิลลิตร ใส่ในหลอดและปั่นบน vortex mixer จนได้สารแขวนลอยของเซลล์ ตั้งทิ้งไว้ใน biosafety cabinet ประมาณ 30 นาที เพื่อให้กลุ่มก้อนเชื้อขนาดใหญ่ตกลงก้นหลอด

1.5. ดูดส่วนบนของสารแขวนลอยเซลล์ใส่ในหลอดแก้วฝาเกลียวหรือหลอดพลาสติกฝาเกลียวเพื่อปรับความเข้มข้นของเซลล์เชื้อวัณโรคให้ได้ความขุ่น 1 McFarland ซึ่งจะมีเชื้ออยู่ $1-3 \times 10^7$ เซลล์/มิลลิตร นำมาเจือจางด้วยน้ำเกลือที่ละ 10 เท่า จนได้ความ

ภาพที่ 1. แสดงขั้นตอนการเตรียมตัวอย่างเชื้อ *M. tuberculosis* H37Rv เพื่อใช้ในการทดสอบ

ที่มา: นนทกร สกลวิทยาสุข, ณัฏกานต์ ถาแก้ว, สายใจ สมบัติการ, สัสต์นธ์ อาศนะเสน, มนญ ลิขสงวรงค์, พลิน กมลวัฒน์, สนั่น วิสทธิศักดิ์ชัย, อังคณา ฉายประเสริ, ประภาภรณ์ ศรีโลหะสิน

เข้มข้นเป็น $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ และ $1-3 \times 10^5$ เซลล์/มิลลิลิตร เพื่อนำไปใช้ในการทดสอบ (ภาพที่ 1)

2. วิธีการทดสอบประสิทธิภาพการทำลายเชื้อ

2.1. เตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อ ประกอบไปด้วย อาหารเลี้ยงเชื้อชนิดแข็ง LJ media และ Ogawa media และ อาหารเลี้ยงเชื้อชนิดเหลว Mycobacteria Growth Indicator Tube (MGIT) สำหรับใช้ทดสอบ *M. tuberculosis* H37Rv ที่ความเข้มข้น 10^7 , 10^6 , 10^5 เซลล์/มิลลิลิตร และกลุ่มควบคุมแบบลบ ทั้งกลุ่มที่ไม่ผ่าน (กลุ่มควบคุมแบบบวก) และผ่านความร้อนที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลานาน 30 นาที (กลุ่มทดสอบ) โดยทำการทดสอบละ 2 ซ้ำ

2.2. ดูดน้ำเกลือที่ปราศจากเชื้อ ปริมาตร 0.1 มิลลิลิตร
หยดลงบน LJ media และ Ogawa media และปริมาตร 0.5 มิลลิลิตร
ใส่ในหลอด MGIT ชนิดละ 2 ข้าง สำหรับกลุ่มควบคุมแบบลบ (ภาพที่ 2)

2.3. นำเชื้อที่ความเข้มข้น $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ และ $1-3 \times 10^5$ เซลล์/มิลลิลิตร ปริมาตร 0.1 มิลลิลิตร หยดลงบน LJ media และ Ogawa media ความเข้มข้นละ 2 หลอด และปริมาตร 0.5 มิลลิลิตร ใส่ในหลอด MGIT ความเข้มข้นละ 2 หลอด สำหรับกลุ่มควบคุมแบบบวก (ภาพที่ 2)

2.4. นำเชื้อที่ความเข้มข้น $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ และ $1-3 \times 10^5$ เซลล์/มิลลิลิตร ส่วนที่เหลือไปให้ความร้อนด้วยเครื่องให้ความร้อน หลอดทดลองแบบแห้ง (dry heat block) ที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลานาน 30 นาที จากนั้นดูดเชื้อที่ความเข้มข้น $1-3 \times 10^7$, $1-3 \times 10^6$ และ $1-3 \times 10^5$ เซลล์/มิลลิลิตร ปริมาตร 0.1 มิลลิลิตร ลงบน LJ media และ

Ogawa media ความเข้มข้นละ 2 หลอด และปริมาตร 0.5 มิลลิลิตร ใส่ในหลอด MGIT ความเข้มข้นละ 2 หลอด สำหรับกลุ่มทดสอบ (ภาพที่ 3)

2.5. นำหลอด LJ media และ Ogawa media ไปบ่มเพาะเชื้อ
ในตู้บ่มเพาะเชื้อ 37 องศาเซลเซียส และ MGIT tube นำเข้าเครื่องตรวจ
วิเคราะห์แบบอัตโนมัติ Bactec MGIT 960 system แล้วทำการอ่านผล
ทุกสัปดาห์จนครบ 8 สัปดาห์

ผลการศึกษา

การทดสอบการทำลายเชื้อสายพันธุ์มาตรฐาน *M. tuberculosis* H37Rv ในหลอดทดลองด้วยวิธีพาสเจอไรเซชัน โดยการให้ความร้อนที่อุณหภูมิ 72 องศาเซลเซียส เป็นเวลานาน 30 นาที พบว่าเมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติโดยใช้สถิติ Chi-Square พบว่าการใช้วิธีพาสเจอไรเซชันมีผลทำให้เชื้อตายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.01$) เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มแบคทีเรียที่ผ่านการพาสเจอไรเซชันทั้งสองซ้ำ ไม่สามารถเจริญเติบโตได้ทั้งในอาหารเลี้ยงเชื้อชนิดแข็งอย่าง LJ media และ Ogawa media รวมถึงอาหารเลี้ยงเชื้อชนิดเหลวอย่าง MGIT ในขณะที่กลุ่มแบคทีเรียควบคุมแบบบวก ซึ่งไม่ผ่านการพาสเจอไรเซชันทั้งสองซ้ำ พบว่า เชื้อสามารถเจริญเติบโตได้ทั้งบนอาหารเลี้ยงเชื้อชนิดแข็งและชนิดเหลวตามปกติ ส่วนกลุ่มควบคุมการทดสอบแบบลบทั้งสองซ้ำ ไม่พบการเปลี่ยนแปลงบนอาหารเลี้ยงเชื้อทั้งชนิดแข็งและชนิดเหลว (ตารางที่ 1 และ ภาพที่ 4)

เว็บบัณฑิตสิริราช

จัดพิมพ์โดยอนุมัติของคณะกรรมการ
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

เว็บบัณฑิตสิริราช

เป็นวารสารวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์
สุขภาพ ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราช
พยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อเผยแพร่
ผลงานทางวิชาการ และเปิดโอกาสให้
เสนอผลงานวิจัย และวิชาการ (Research
Article) รายงานผู้ป่วย (Case Report)
บทความทางวิชาการที่น่าสนใจ (Academic
Article) ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแพทย์
และสาธารณสุข และผู้สนใจทั่วไป บทความ
ที่เผยแพร่ในเว็บบัณฑิตสิริราชมีการควบคุม
คุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer review)
และสามารถใช้ขอประเมินเพื่อความก้าวหน้า
ในสายงานของบุคลากรสายสนับสนุน

เว็บบัณฑิตสิริราช

ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการ
กลุ่มที่ 2 ในฐานข้อมูล TCI

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัย
บทความวิชาการด้านการแพทย์ และ
สาธารณสุขในวงกว้าง

กำหนดออก

ปีละ 4 เล่ม ในเดือนมกราคม - มีนาคม,
เมษายน - มิถุนายน, กรกฎาคม - กันยายน
และตุลาคม - ธันวาคม

ระบบการจัดการวารสารออนไลน์

เว็บบัณฑิตสิริราช ได้ใช้ระบบการจัดการ
วารสารออนไลน์ Thai Journals Online
(Thai Jo)

Thai Jo ได้รับการติดตั้ง และดูแลโดย
ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
(Thai-Citation Index Centre, TCI)
จากการสนับสนุนของสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.) และมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
เพื่อพัฒนาคุณภาพวารสารไทยในฐาน
ข้อมูล TCI ให้มีมาตรฐานสากล

ขอเชิญชวนผู้สนใจส่งบทความเพื่อลง
ตีพิมพ์ในเว็บบัณฑิตสิริราช” ได้โดยไม่เสีย
ค่าใช้จ่าย

ผู้สนใจสามารถส่งบทความผ่านอีเมลหรือ
ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมที่เว็บไซต์
<http://www.tci-thaijo.org/index.php/simedbull>

<https://he02.tci-thaijo.org/index.php/simedbull/index>